

SPRÁVNÍ PRÁVO II

přednáška č. 4

CHARAKTERISTIKA A ZNAKY HLAVNÍCH FOREM REALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY I:

Správní akty: normativní, individuální, smíšené

PrF MU

© petr průcha, 2022

K připomenutí z minulé přednášky

STRUKTURA ČINNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY

C → **Ú** → **F** → **M** → **F**

- *cíle veřejné správy*
- *úkoly veřejné správy*
- *funkce veřejné správy*
- *metody působení veřejné správy*
- ***formy činnosti (realizace) veřejné správy***
 - *právní (s pravotvornými účinky)*
 - *neprávní*

Formy činnosti veřejné správy

- **Formy jsou vnějším výrazem činnosti veřejné správy**
 - **ve formách činnosti, či formách realizace veřejné správy, se tak konkretizuje a projevuje činnost veřejné správy navenek**
- **Formy realizace veřejné správy se zpravidla člení na**
 - **tzv. právní formy realizace, a neprávní, resp. organizační formy realizace**
 - **dále lze lišit tzv. externí (vnější) formy realizace, a tzv. interní (vnitřní) formy realizace.**

Právní formy činnosti (realizace) veřejné správy

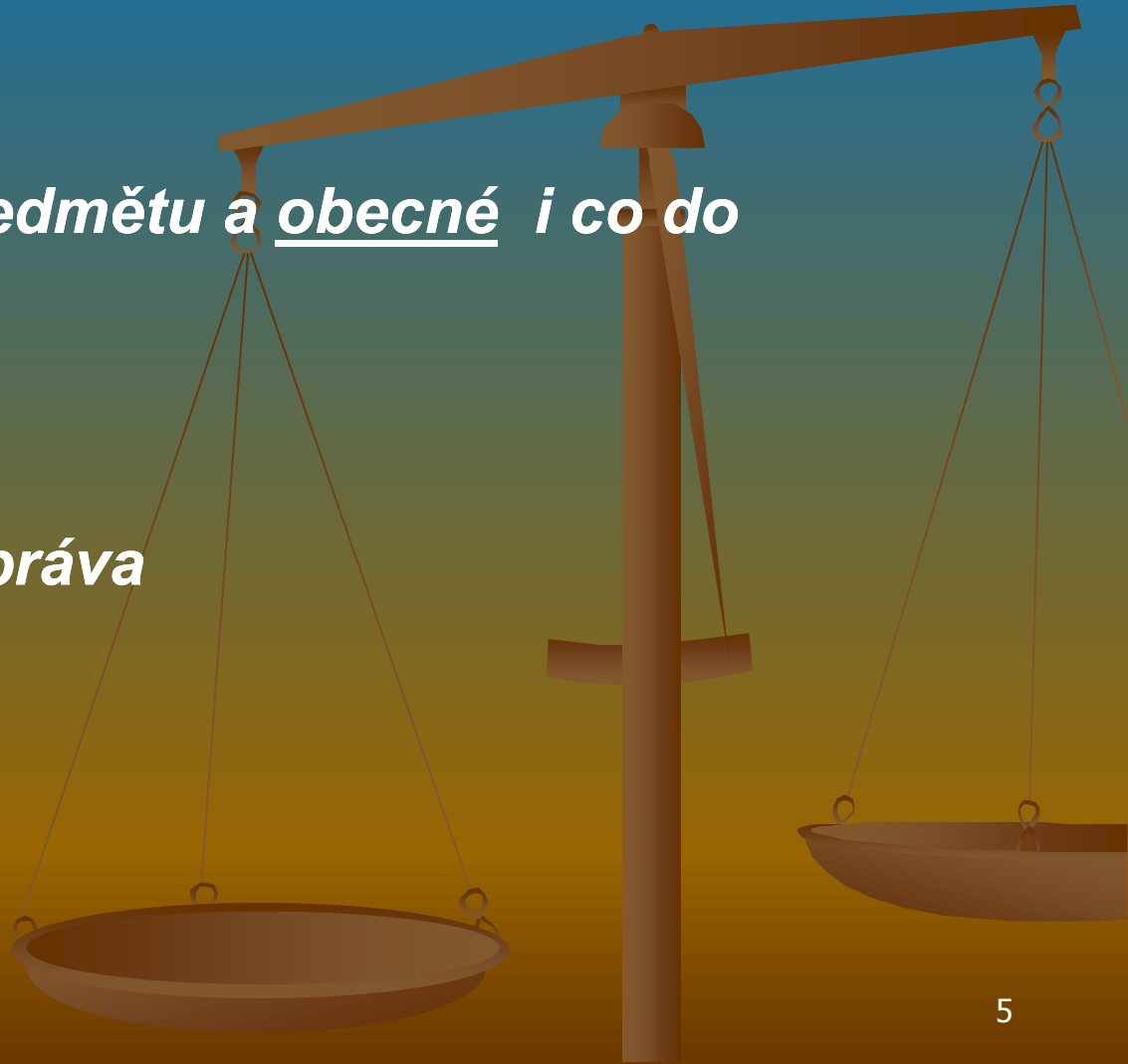
- jednostranné (subordinační),
- vícestranné (koordinační i subordinační)

- **normativní správní akty**
- **individuální správní akty**
- **správní akty smíšené povahy**

- **veřejnoprávní smlouvy (dohody správně právního charakteru)**
- **formalizované administrativní úkony právní povahy**
- **faktické úkony s přímými právními důsledky**

Normativní správní akty (externí)

- **obecné co do předmětu a obecné i co do adresátů**
- **jsou pramenem práva**

Znaky normativních správních aktů

- **znak normativnosti**
 - **obecnost**
 - **abstraktnost**
 - **závaznost (platnost, účinnost, publikace)**
- **znak podzákonosti**
 - **akty odvozené**
 - **akty prvotní**

Ústavně právní východiska normotvorby veřejné správy

- **Čl. 78 Ústavy ČR**
 - *K provedení zákona a v jeho mezích je vláda oprávněna vydávat nařízení. Nařízení podepisuje předseda vlády a příslušný člen vlády.*
- **Čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR**
 - *Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.*
- **Čl. 104 odst. 3 Ústavy ČR**
 - *Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.*

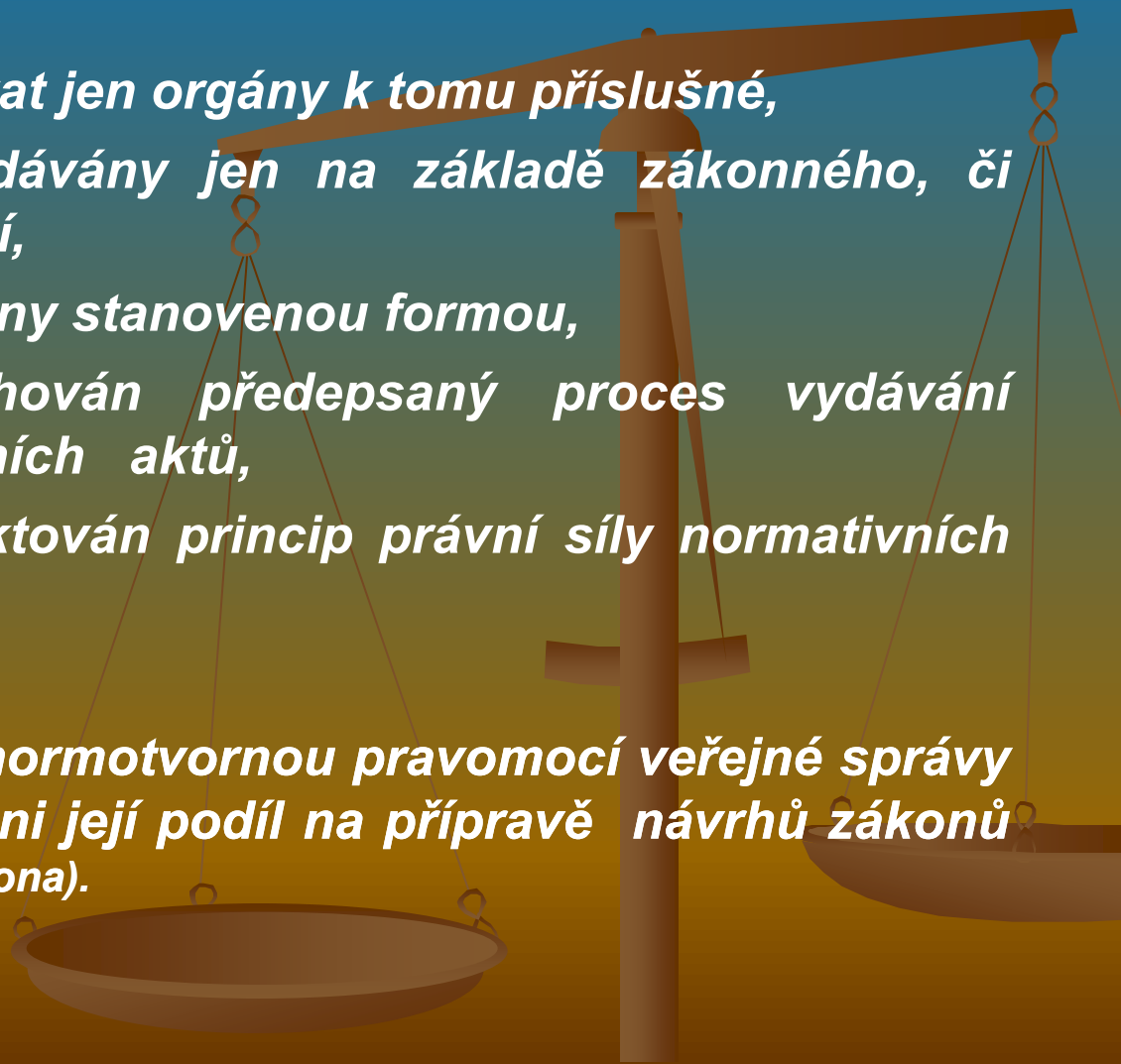
▪ ***Jmenovité druhy normativních správních aktů***

- ***nařízení vlády viz čl. 78 Ústavy;***
 - *k jejich vydání může, ale i nemusí, být zákonné zmocnění*
 - ***normativní správní akty ministerstev aj. správních úřadů***
 - *k jejich vydání je vyžadováno zákonné zmocnění*
 - ***obecně závazné vyhlášky obcí a krajů***
 - *k jejich vydání stačí obecná zákonná vymezení věcných okruhů působnosti*
 - ***nařízení obcí a krajů***
 - *k jejich vydání je vyžadováno zákonné zmocnění*
 - ***ostatní abstraktní formy správní činnosti***
(statutární předpisy, vnitřní předpisy)
-

■ ***Jsou výsledkem normotvorného procesu, pro jejich vydávání platí následující zásady:***

- ***mohou je vydávat jen orgány k tomu příslušné,***
- ***mohou být vydávány jen na základě zákonného, či ústavního, zmocnění,***
- ***musí být vydávány stanovenou formou,***
- ***musí být zachován předepsaný proces vydávání normativních správních aktů,***
- ***musí být respektován princip právní síly normativních správních aktů.***

pozn.: Ve spojení s normotvornou pravomocí veřejné správy nelze opomenout ani její podíl na přípravě návrhů zákonů (§ 24 kompetenčního zákona).

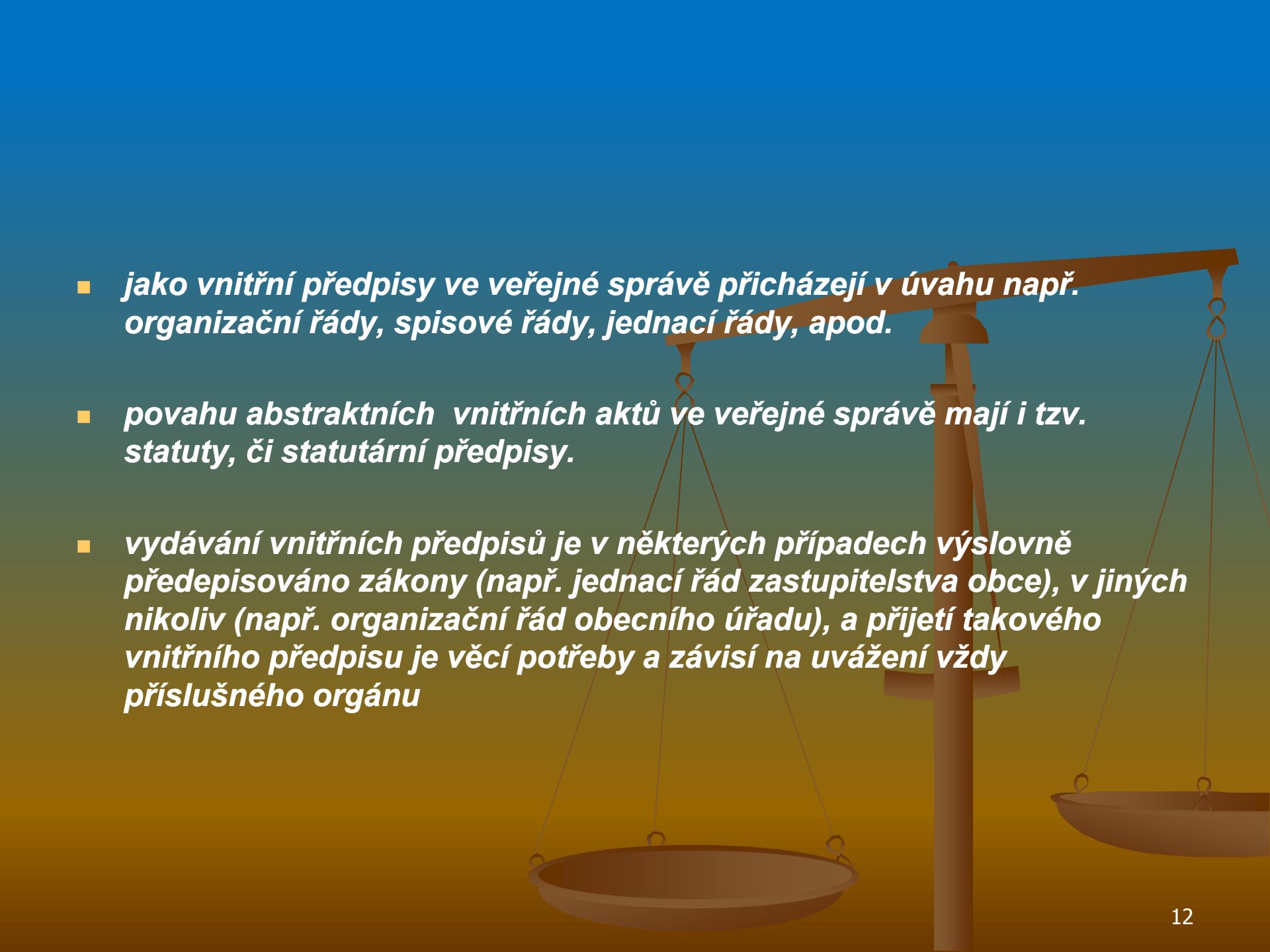
■ *Vady normativních správních aktů*

- *rozpor (u aktu jako celku, či jeho u jeho jednotlivých ustanovení) s ústavním pořádkem nebo se zákonem,*
- *k posouzení rozporu a k příp. rozhodnutí o zrušení je příslušný Ústavní soud*
 - *dle čl. 87 odst. 3 - zákon může stanovit, že namísto Ústavního soudu rozhoduje Nejvyšší správní soud (dosud nenaplněno)*

Interní normativní akty

- *jedná o abstraktní formy vnitřní činnosti veřejné správy, s povahou interních normativních aktů, obvykle označovaných jako interní instrukce, pokyny, směrnice nebo normativní akty řízení, apod..*
- *vydávají je správní orgány či úřední osoby v mezích své řídicí působnosti*
- *směřují výlučně vůči služebně podřízeným subjektům, byť individuálně nespecifikovaným*
- *nemají obecnou závaznost a nejsou tak pramenem správního práva*

-
- *jako vnitřní předpisy ve veřejné správě přicházejí v úvahu např. organizační řády, spisové řády, jednací řády, apod.*
 - *povahu abstraktních vnitřních aktů ve veřejné správě mají i tzv. statuty, či statutární předpisy.*
 - *vydávání vnitřních předpisů je v některých případech výslovně předepisováno zákony (např. jednací řád zastupitelstva obce), v jiných nikoliv (např. organizační řád obecního úřadu), a přijetí takového vnitřního předpisu je věcí potřeby a závisí na uvážení vždy příslušného orgánu*

Individuální správní akty (externí) (někdy označované jako „správní akty“ bez přívlastku)

- **konkrétní co do předmětu a konkrétní i co do adresátů**
- **nejsou pramenem práva**

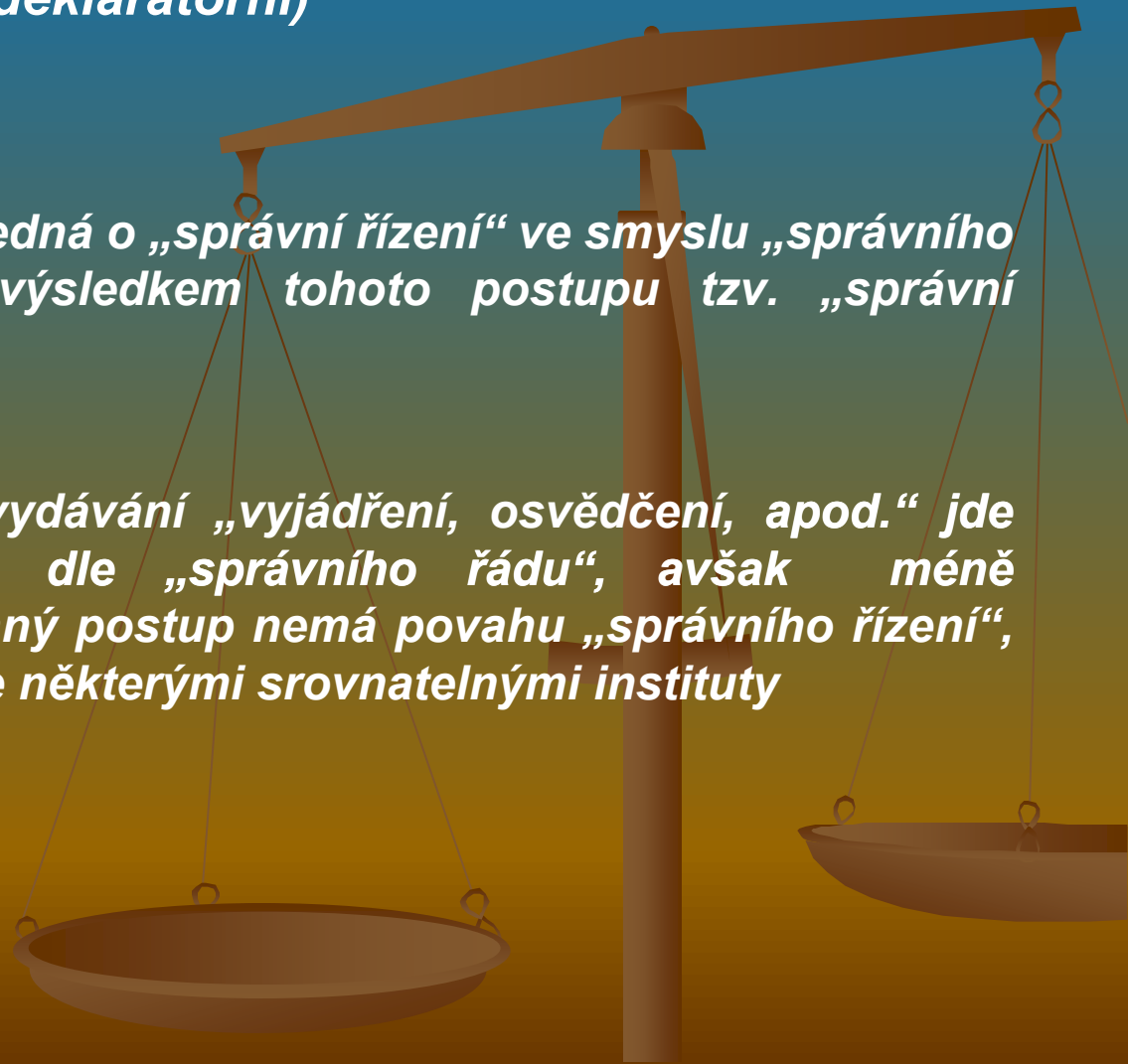
- ***Jmenovité druhy individuálních správních aktů***

- ***typicky: rozhodnutí ve správním řízení***
 - ***jsou právně závazné a mocensky vynutitelné***
- ***dále: nejrůznější vyjádření, osvědčení, ověření, sdělení (výslovně uváděné v části čtvrté správního řádu, hmotně právně pak dle zvláštních právních předpisů), jimž právní úprava povahu rozhodnutí vydávaného ve správním řízení nepřiznává***
 - ***nemusí být právně závazné, a lze o nich obecně hovořit i jako o jiných správních úkonech***

- ***Jsou výsledkem procesu autoritativní aplikace (akty konstitutivní a deklaratorní)***

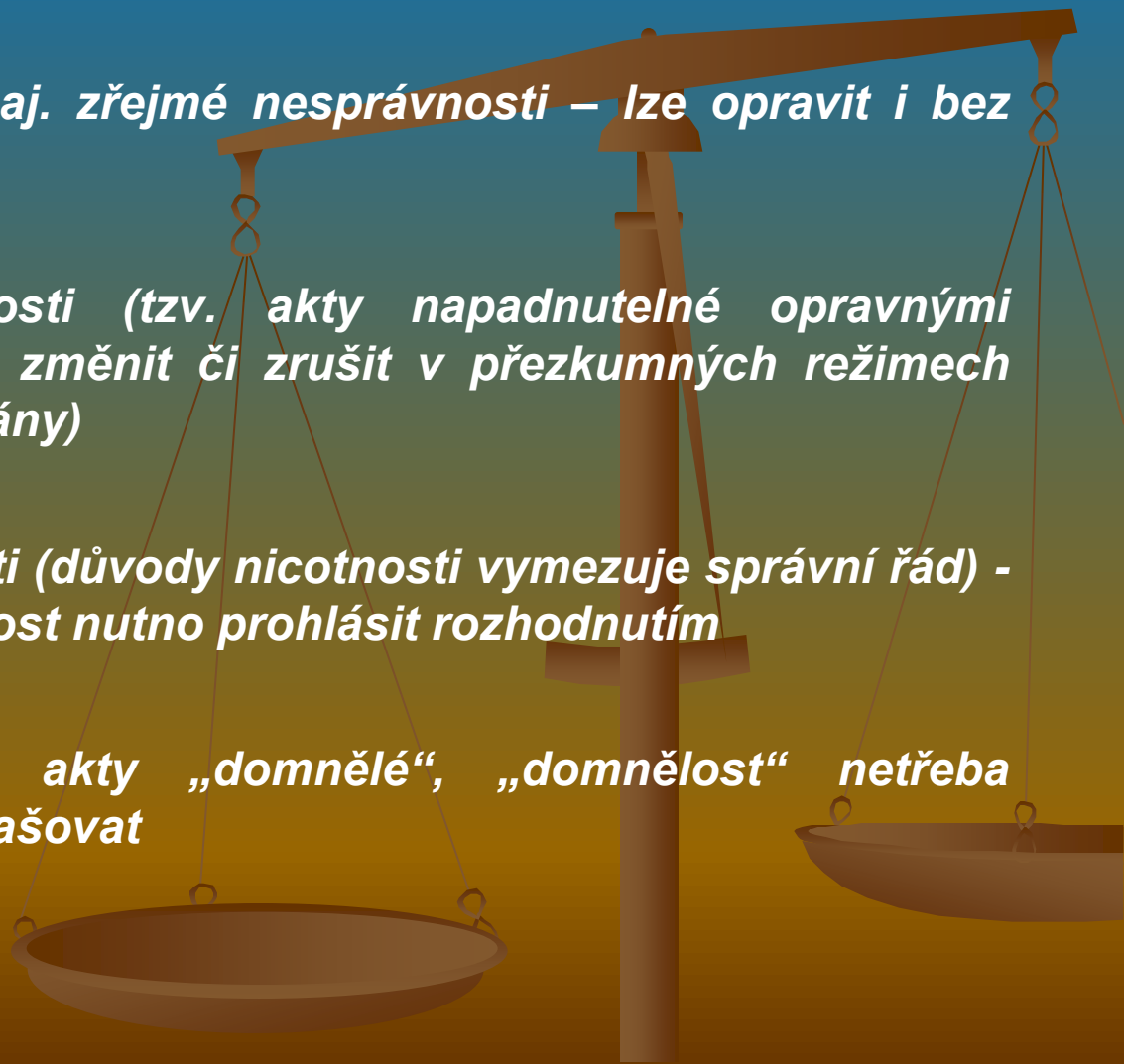
- ***ponejvíce se jedná o „správní řízení“ ve smyslu „správního řádu“ , kdy je výsledkem tohoto postupu tzv. „správní rozhodnutí“***

- ***v případech vydávání „vyjádření, osvědčení, apod.“ jde také o postup dle „správního řádu“, avšak méně formalizovaný; daný postup nemá povahu „správního řízení“, nicméně disponuje některými srovnatelnými instituty***

■ *Vady individuálních správních aktů*

- *vady v psaní aj. zřejmé nesprávnosti – lze opravit i bez návrhu*
- *vady zákonnosti (tzv. akty napadnutelné opravnými prostředky) - lze změnit či zrušit v přezkumných režimech (přezkumnými orgány)*
- *vady nicotnosti (důvody nicotnosti vymezuje správní řád) - zpravidla je nicotnost nutno prohlásit rozhodnutím*
- *paakty - akty „domnělé“, „domnělost“ netřeba autoritativně prohlašovat*

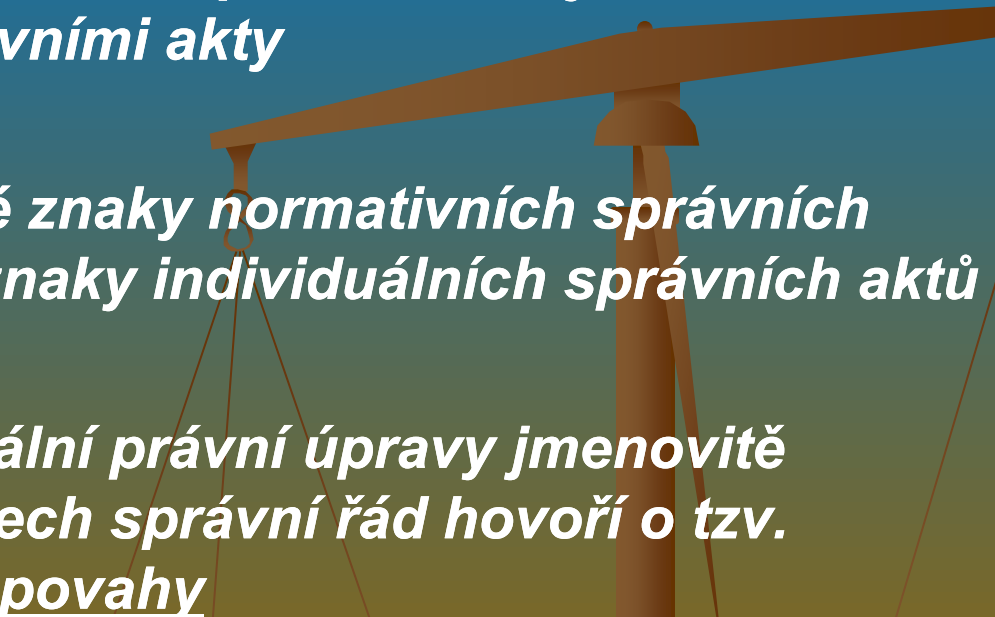

Individuální služební pokyny

- *jejich adresáty jsou jednotlivé organizačně podřízené subjekty, tj zpravidla jednotlivé úřední osoby*
 - *mají ve veřejné správě tzv. vnitřní zaměření, resp. vnitřní účinky*
- *slouží k realizaci řídicích pravomocí představitelů správních orgánů vůči jednotlivým pracovníkům v organizačním systému veřejné správy ve vztazích nadřízenosti a podřízenosti*
 - *co do jejich povahy se jedná o individuální služební akty*

Správní akty smíšené povahy

- konkrétní co do předmětu a obecné co do adresátů
- *nebo*
- obecné co do předmětu a konkrétní co do adresátů
- *nejsou pramenem práva*

-
- ***„stojí“ mezi normativními správními akty a individuálními správními akty***
 - ***vykazují jak některé znaky normativních správních aktů, tak i některé znaky individuálních správních aktů***
 - ***v podmínkách aktuální právní úpravy jmenovitě v těchto souvislostech správní řád hovoří o tzv. opatřeních obecné povahy***

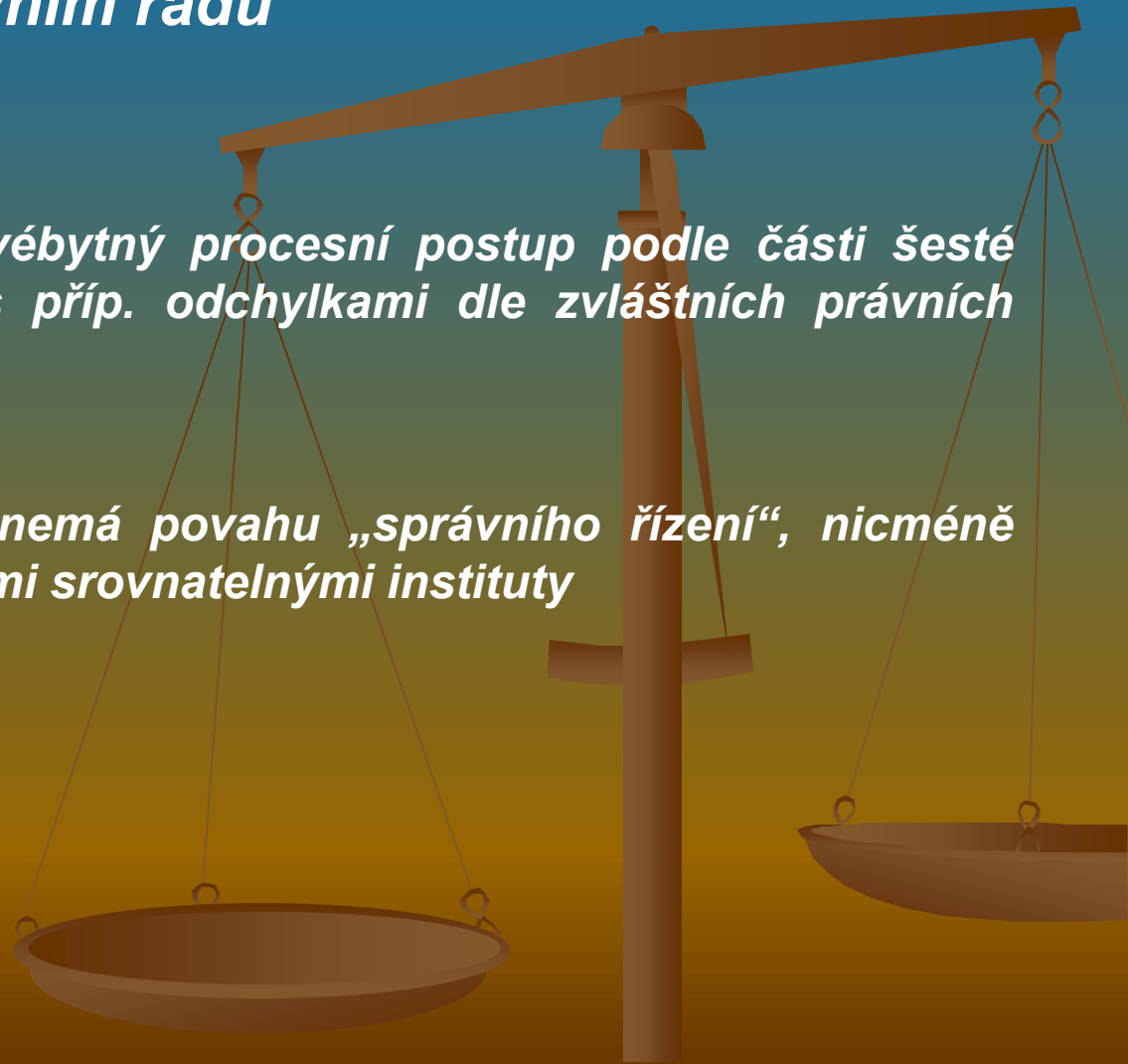
■ *Příklady opatření obecné povahy*

- *typicky: územně plánovací dokumentace (územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní plán, regulační plán)*
- *dále: také i tzv. dopravní značení*
- *např. ale také nejrůznější opatření orgánů ochrany veřejného zdraví (viz opatření ve spojení s covidem,) atd.*

- *Jsou výsledkem k tomu stanoveného procesního postupu ve správním řádu*

- *jedná se o svébytný procesní postup podle části šesté správního řádu, s příp. odchylkami dle zvláštních právních předpisů*

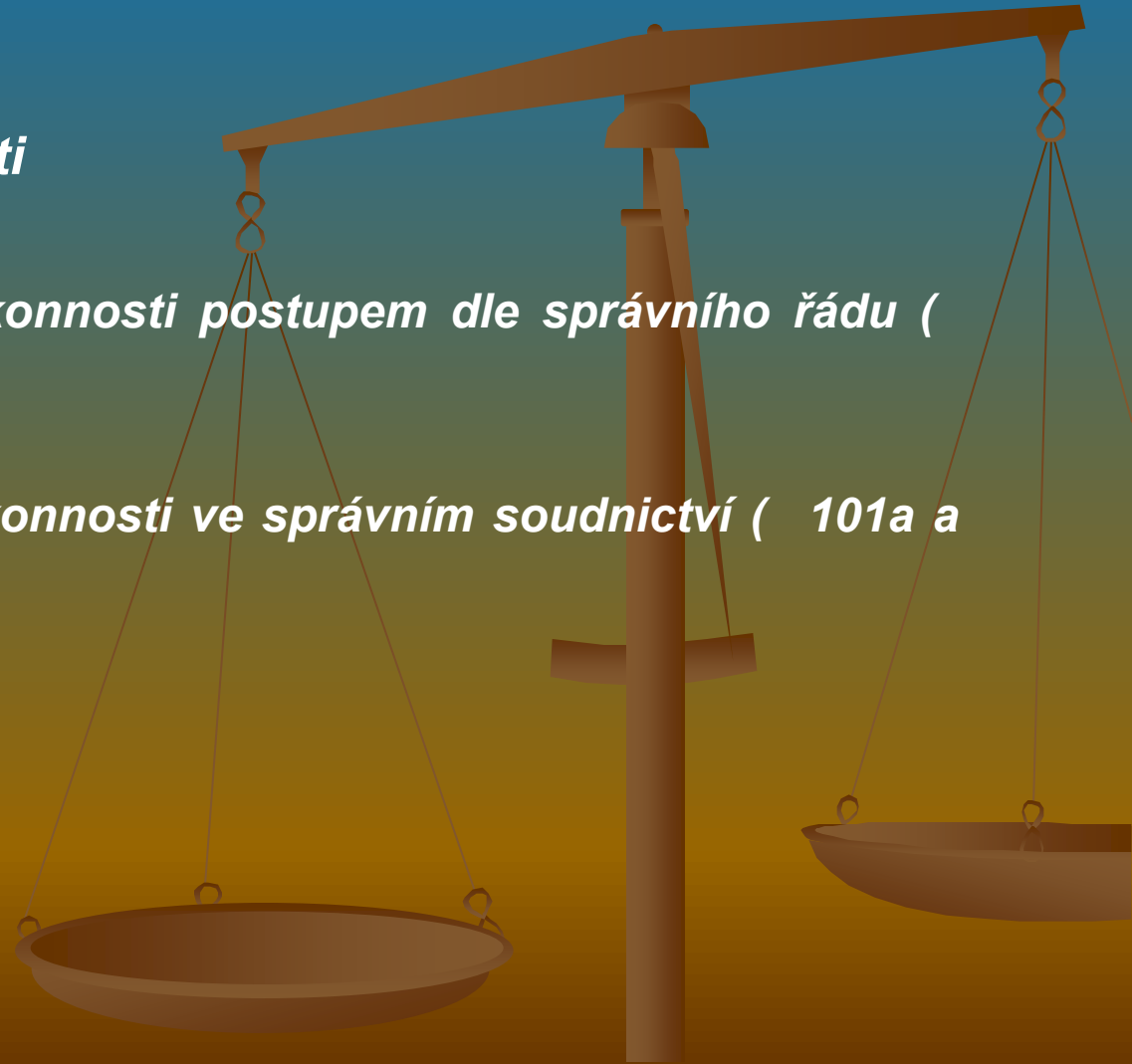
- *daný postup nemá povahu „správního řízení“, nicméně disponuje některými srovnatelnými instituty*

■ *Vady správních aktů smíšené povahy*

■ *vady zákonnosti*

- *přezkum zákonnosti postupem dle správního řádu (174 odst. 2 s.ř.)*
- *přezkum zákonnosti ve správním soudnictví (101a a násl. s.ř.s.)*

Co nás čeká příště ?

Charakteristika a znaky hlavních forem realizace veřejné správy II:

- *Veřejnoprávní smlouvy*
- *tzv. Jiné úkony veřejné správy (jako další formalizované administrativní úkony právní povahy)*
- *Faktické úkony, bezprostřední zákroky*

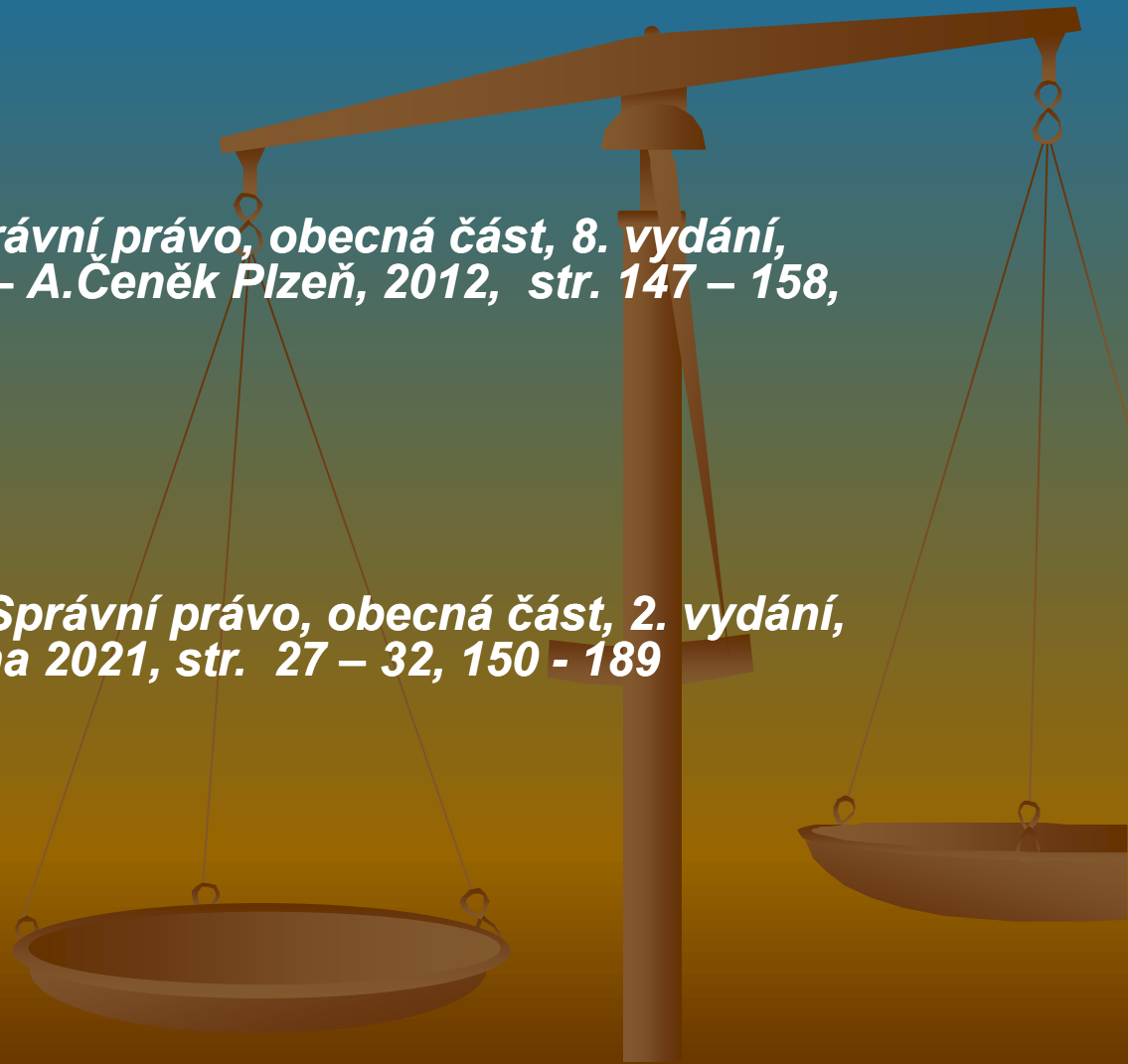
Prameny ke studiu tohoto bloku:

- ***Základní literatura***

- ***Průcha, P.: Správní právo, obecná část, 8. vydání, Doplněk Brno – A.Čeněk Plzeň, 2012, str. 147 – 158, str. 251 – 270***

- ***Podpůrně :***

- ***Kopecký, M.: Správní právo, obecná část, 2. vydání, C.H.Beck, Praha 2021, str. 27 – 32, 150 - 189***

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

